

Česť jej pamiatke!

Dňa 6. júla 2010 nás po ťažkej chorobe opustila významná slovenská odborníčka v oblasti klinickej farmácie a terapeutického monitorovania hladín liečiv doc. PharmDr. Lívia Magulová, PhD. (*23. november 1962, †6. júl 2010). Odišla skôr než mohla uplatniť všetok potenciál, ktorý mala, odborný aj ľudský.

Celý svoj profesijný život zasvätila rozvoju klinickej farmácie. Neustále si rozširovala vedomosti, aby zachytila vývoj a bola na úrovni najnovších vedeckých poznatkov. Neľutovala čas ani energiu. Bola pracovitá, húževnatá a dobrosrdečná. K riešeniu farmakoterapeutických problémov pristupovala vždy aktívne s cieľom zabezpečiť pacientovi účinnú a bezpečnú liečbu. Jej filozofiou bolo nielen plnohodnotne a na vysokej úrovni obohacovať a rozvíjať odbor klinickej farmácie, ale aj venovať individuálnu starostlivosť pacientovi, ktorý ju požiadal o radu.

Napriek tomu, že v posledných rokoch jej zdravie bolo podlomené, sa nevzdávala, pracovala, komunikovala s kolegami. Nestťažovala sa a nič neospravedlňovala svojím zdravotným stavom. Verila, že to zvládne a bude môcť pokračovať v projektoch, ktoré sa rodili s jej priateľmi a kolegami v nitrianskej fakultnej nemocnici, Sekcii klinickej farmácie SFS, Farmaceutickej

fakulte UK v Bratislave a v ďalších inštitúciách, s ktorými spolupracovala.

Na Farmaceutickú fakultu UK v Bratislave išla študovať kvôli odboru klinická farmácia. Jej cieľom bolo robiť klinickú farmáciu najmä pri lôžku pacienta. Išlo o cestu „po nevyšliapaných chodníkoch“. Začala dôkladne študovať kombinovanie farmakoterapie pacientov, podávané dávky liekov. Postupne upozorňovala na mnohé „zaužívané“ zvyky, ktoré nekorelovali s farmakokinetikou liečiv. Pociť, že konzultácie viedli k prospechu, bezpečnej a efektívnej terapii pacienta, mal pre ňu vyššiu hodnotu ako čas, ktorý potrebovala na naštudovanie príslušnej literatúry. Nestor klinickej farmakológie na Slovensku profesor MUDr. Milan Kriška, DrSc. označil Oddelenie klinickej farmakológie vo Fakultnej nemocnici v Nitre, kde pôsobila ako zástupkyňa prednostu internej kliniky II pre klinickú farmakológiu, za výnimočné kvalitou a rozsahom práce. Líviu poznali aj viacerí poprední odborníci z ČR. Prof. RNDr. Jiří Vlček, CSc. z Farmaceutickej fakulty UK v Hradci Králové, vedúci Katedry sociálna a klinická farmácie, sa vyjadril aj týmito slovami: „Livia bola slunce na farmaceutickém nebi, které se staralo, aby bylo dost energie pro rozvoj klinické farmacie na Slovensku. Hodně jsem si vážil její cílevědomosti, přehledu a pochopení pro druhé. Cením si na ní i to, že dokázala vytvářet mezioborové mosty.“

Spolupracovala s lekármi v ústavných zdravotníckych zariadeniach, ambulanciách a veľakrát si ju vyhľadali pacienti sami. Jej práca sa nekončila na pracovisku. Doma vypracovávala recenzie a odborné posudky, pripravovala prednášky, písala publikácie, alebo študovala literatúru vo vzťahu ku konkrétnemu pacientovi.

Bola hlavnou editorkou monografie Interakcie liečiv v klinickej praxi, ktorú označila Slovenská farmaceutická spoločnosť za najlepšiu publikáciu v roku 2004. Vzhľadom na záujem odbornej verejnosti o problematiku interakcií liečiv na efektivitu a bezpečnosť terapie vyšla v dvoch vydaniach. Podieľala sa na vedeckovýskumných prácach a projektoch. Je autorkou a spoluautorkou ďalších 235 publikovaných a 215 nepublikovaných prác. Svoje vedomosti

odovzdávala ako pedagóg na SZU, FaF UK, SPU v Nitre, LF UK v Bratislave i UKF v Nitre.

Stála pri zrode Sekcie klinickej farmácie SFS, o.z. SLS a od roku 1995 bola jej predsedníčkou. Má veľkú zásluhu na jej vysokej odbornej úrovni. Bez jej aktívnej organizátorskej účasti sa nezaobišlo žiadne z 19tich sympózií klinickej farmácie. Bola hlavnou odborníčkou MZ SR v odbore klinická farmácia a dlhoročným aktívnym členom Európskej spoločnosti klinickej farmácie (European Society of Clinical Pharmacy). Od r. 2006 bola tiež recenzentkou karentovaného časopisu Pharmacy World and Science. Podieľala sa na tvorbe novej koncepcie klinickej farmácie, návrhoch pre ďalšie vzdelávanie a profilovanie klinického farmaceuta v praxi. Zároveň bola aj vedeckou sekretárkou Spolku ponitrianskych lekárov. Jej prácu ocenila aj Slovenská farmaceutická spoločnosť, o.z. SLS udelením Weberovej ceny a medaily PhMr. Vladimíra J. Žuffu.

Publikovala nielen na Slovensku a v Českej republike, ale aj v zahraničí. Takmer desať rokov písala články aj pre časopis Lekárnik, ktorý obohatila o nové poznatky. Mnohí si aj vďaka nej pamätáte na rubriky Klinická farmácia v praxi a diskusné fórum klinických farmaceutov.

Milovala svojich rodičov a brata Daniela s rodinou, ktorý jej bol ako lekár veľakrát v živote oporou odborne i ľudsky.

Jej rukopis a zásluhy na rozvoji klinickej farmácie na Slovensku ako aj propagácia v zahraničí sú nezabudnuteľné. Vďaka Ti za všetku Tvoju snahu, vždy nám bude vzorom. Lívia, budeš nám veľmi chýbať ľudsky i odborne.

Česť Tvojej pamiatke!

Citát:

Ludský život je konkrétna realita bytia, schopná lásky a služby ľudstvu.

Ján Pavol II.

PharmDr. Vlasta Kákošová

Vedecký sekretár Sekcie klinickej farmácie, Slovenskej farmaceutickej spoločnosti, o.z. Slovenskej lekárskej spoločnosti
Detská fakultná nemocnica s poliklinikou
Limbová 1, 833 40 Bratislava
kakosova@dfnsp.sk